

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ

Unirea

ABONAMENTUL
Pe un an . . . . 150 Lei
Pe 6 luni . . . . 75 Lei
Pe 3 luni . . . . 40 Lei
Pentru America 2 Dolari.
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Blajul reședință de județ.

»Monitorul oficial« dela 7 Octomvrie publică între altele și următorul decret regal:

FERDINAND I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională
Rege al României.

La toți de față și viitor sănătate.

Asupra raportului Ministrului nostru Secretar de Stat ad interim la Departamentul de Interne sub Nr. 8815 J din 25 Sept. 1925, pe baza art. 380 din noua Lege pentru unificarea administrativă,

Am decretat și decretăm:

Județul Târnava mică, reședința Blaj.

Măsuri folositoare.

(=) Ceice cunosc mai de aproape activitatea pastorală din sinul bisericii apusene, știu foarte bine câtă importanță se dă acolo învățământului religios de toate gradele și cât de mult profită întreagă viața bisericească de pe urma străduințelor neobosite de pe terenul acesta.

Chestiunea acestui învățământ a început să preocupe în timpul din urmă tot mai intensiv și cercurile conducătoare ale bisericii noastre. Înțelegându-se tot mai mult, că fără o grijă mai deosebită a copiilor de școală, nu vom ajunge niciodată la acel grad de cultură religioasă, ce singur poate satisface nădejile și aspirațiile unei biserici care nu vrea să moară, autoritățile noastre bisericești au luat măsuri potrivite, pentruca neajunsurile, multe și feliurite, ale acestui învățământ să fie înlăturate. Cu deosebire dela marele războiu încoace, nu a fost an, în care să nu se fi atras atenția preoțimei asupra importanței deosebite pe care o are catehizarea copiilor, și pentruca îndemnul de această natură să nu rămână fără rezultat, s'a aranjat și un anumit control catehetic. De ani de zile există apoi o comisiune catehetică mitropolitană, care are frumoasa menire de-a se îngriji de o îndrumare unitară a învățământului religios pentru întreaga provincie noastră bisericească.

Cât privește latura aceasta a chestiunii, avem deci toate elementele necesare, pentruca situația puțin mângâitoare de până acum să se prezinte mai bine. Se pare însă, că nu se poate spune același lucru — cel puțin nu în general — și despre felul cum înțelege preoțimea să treacă în faptă îndemnul bun ale mai marilor. Rapoartele anuale pe cari Comisiunea catehetică le prezintă episcopatului nostru, relevă — ce-i drept — că suntem și în punctul acesta pe calea progresului, dar multele mizerii cari se constată, bunăoară și în raportul asupra ultimului an, ne arată, că aici este încă foarte mult de făcut.

Așa fiind, este, credem, de mare însem-

nătate, că cel mai nou circular arhidiecezan, în care se iau dispozițiile pentru învățământul religios pentru noul an școlar, nu se mărginește la simpla înșirare a acestora, ci adaugă la sfârșit și *sanctiunile cuvenite*. Se spune anume, între altele, că ceice fac cateheza sunt datori să se îngrijească de numărul suficient de ore, să procure din bună vreme manualele de lipsă, să urmeze întocmai planurile prescrise, să introducă materialul propus în registrele școlii, să aibă grija cuvenită de cercetarea regulată a bisericii, de primirea sfintelor taine și de celelalte momente ale practicei religioase, iar mai pe urmă se adaug următoarele: „*În sfârșit dorim să se știe, că fiind noi hotărâți a pune odată capăt indolenței supărătoare și păcătoase de pe acest teren, am hotărât că ceice se vor găsi neglijenți în împlinirea oficiului de-a catehiza, vor fi pedepsiți cu pedepse corăspunzătoare vinei de care s'au făcut culpabili. Și prevenim pe toți, că această hotărâre vom ști s'o executăm fără cea mai mică șovăială față de oricine*“.

Adausul acesta este, o vede oricine, cât se poate mai norocos. Și aceasta, nu că doar ne-am gândi că e bine, ca preoțimea noastră să înceapă a nu mai lucra decât de frica pedepselor, ci pentruca fără sancțiuni, cari să nu fie numai vorbe fără efect, se vor găsi totdeauna, se pare chiar destui, cari să nu ia destul de în serios ordinele cari se dau. Și dacă o bună parte a clerului nostru și-a făcut în acest punct — cum ne place să credem — și până acum datoria, sancțiunea de mai sus îi va îndemna și pe aceștia la o muncă și mai stăruitoare spre binele sfintei noastre biserici.

Pentruca însă sancțiunile să poată fi aplicate, este neapărat de lipsă ca Ordinariatele să aibă orientarea necesară asupra muncii ce se păstrează. Trebuie deci, ca și *controlul să fie bine organizat*. Și aici iarăși putem constata cu multă satisfacție, că dispozițiile luate din partea Blajului pot da rezultatele cele mai bune. Purtătorii oficiilor protopopești sunt anume strâns îndatorați să facă în parohiile lor inspecții catehetice, și să prezideze — în persoană sau măcar prin delegați — examenele de religie dela sfârșit de an, având să raporteze centrului asupra celor experiate după un chestionar anume întocmit. Și fiindcă această îndatorire, evident, încă este pasibilă de sancțiunea pomenită mai sus, protopopii vor ști neapărat să-și câștige informații exacte și să facă rapoarte cinstit. —

Acestea sunt măsurile, despre eari am socotit că e potrivit să le numim folositoare. Executate întocmai — așa cum spune circularul citat — și generalizate în toate eparhiile noastre, cum desigur se va întâmpla, ele vor face într'adevăr, ca învățământul religios să dea și la noi vieții bisericești întreg aportul de care este capabil.

In chestia școlilor confesionale. Ocupându-se, din prilejul noului început de an școlar, de situația școlilor noastre confesionale, ultimul circular al arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș subliniază că, după ce ministerul instrucțiunii continuă să ignoreze școala confesională, situația acesteia „se înrăutățește din zi în zi“, aruncând, în aceeași vreme, la suprafață o întreagă serie de chestiuni nearanjate, cari — după cum constată circularul — „sunt din ce în ce mai complicate, mai grave și mai supărătoare“.

Înrăutățirea situației și „un șir nesfârșit al nemulțumirilor, conflictelor și anomaliilor“ provine — spune circularul — în deosebi de pe urma faptului, că d. ministru al instrucțiunii „nici până azi n'a făcut nici un pas pentru aranjarea importantei chestiuni a clădirilor școlare confesionale, deși a promis în Senat aranjarea acestei chestiuni“. Cum însă lucrul acesta e în strânsă legătură cu păstrarea dreptului de proprietate asupra întregii averi a școlilor noastre confesionale, Ordinariatul arhidiecezan fixează în cauză o serie de principii, cari, interesând întreaga biserică noastră, e bine să fie cunoscute în cercuri cât mai largi.

Cele mai însemnate sunt următoarele:

1. În parohiile, în cari lipsește locuința parohială ori cantorală, clădirea școlii confesionale se va destina pentru aceste lipsuri parohiale.

2. Acolo, unde nici o lipsă a parohiei nu reclamă clădirea școlii confesionale, clădirea aceasta — întru cât școala de stat din comună ar avea nevoie de ea —, se va da cu chirie, potrivit spre folosință școlii de stat. Atât clădirea, cât și rechizitele și mobilierul se vor da în seamă școlii de stat pe lângă inventar, în care toate lucrurile să fie descrise după starea lor, și prețuite după valoarea ce o reprezintă. În cazul, când școala de stat nu ar avea nevoie de clădirea, rechizitele și mobilierul școlii confesionale, clădirea se va da cu chirie comunei ori particularilor, iar rechizitele și mobilierul școlii se vor păstra la loc sigur, până la deschiderea școlii confesionale, ori până când se vor putea valorifica.

3. Vânzarea elădinei școlare numai în acel caz se permite, când prețul ei va fi de lipsă pentru clădirea unei case parohiale nouă, nefiind clădirea școlii potrivită de locuință parohială.

Expoziția dela Sibiu. În legătură cu cele scrise de noi în numărul penultim referitor la expoziția artistică de studiu a dd. I. D. Ștefănescu și Comșa, care se deschide la Sibiu luna aceasta, biroul „Astrei“, sub patronajul și în palatul căreia va fi expoziția, ne trimite următoarele informații vrednice de-a fi reținute.

Din partea aranjatorilor s'au depus toate stăruințele, ca această expoziție să fie cât mai reușită. D. prof. I. D. Ștefănescu va prezenta

publicului colecțiile sale de tablouri, broderii și alte obiecte prețioase din diferitele părți ale țării, iar d. prof. Comșa a adunat multe lucruri de valoare din părțile ardelenne și bănățene, cutreerând în acest scop neobosit diferite ținuturi. De asemenea conducerea Asociațiunii a luat toate măsurile și a pus la dispoziție toate mijloacele, ca această nobilă întreprindere să poată corăspunde scopului măreț, de-a contribui la educația artistică a publicului...

Această expoziție, asupra căreia ne luăm voie să atragem de pe acum atențiunea publicului nostru, va fi originală și unică în felul ei prin faptul, că ea va fi o școală, unde toți vor putea să cunoască lucruri de valoare, nu numai privind și contemplând podoabele artistice expuse, ci și ascultând măiestra vorbă a dlui prof. I. D. Ștefănescu, atât de bine cunoscut publicului nostru și mai ales Sibiienilor. Dsa va ținea în timpul și în salele expoziției mai multe prelegeri, dând toate explicațiile necesare referitor la obiectele expuse, împrumutându-le acestora suflet și viață ca să rămână vii în amintirea vizitatorilor, cari îl vor asculta.

Orele în cari expoziția va fi deschisă, precum și prețul билетelor de intrare se vor anunța la timp.

Nădăjduim, că toată lumea înțeleghătoare va lua cu plăcere act de aranjarea acestei expoziții și se va simți îndemnată a participa la această serbătoare a artei.

In atenția preoților.

Noi aderări însemnate la fondul: „Familiele preoților decedați“.*)

După cum se știe din partea cetitorilor acestei foi, idealismul curat alor peste 40 preoți îngrijați de soartea vitregă a preteselor văduve și a orfanilor de preot, au pus anul acesta în Șimleul-Silvaniei baza asociației: „Familiele preoților decedați“, având ca scop alinarea soartei triste în care se găsesc azi aceste văduve și orfanii lor.

*) Bucurându-ne din inimă de rezultatele atinse de mișcarea pusă în serviciul ajutorării văduvelor și orfanilor de preoți, facem loc cu plăcere acestor șire menite a ținea chestia la suprafață. N. R.

Situația de până acum era o pată rușinoasă pe tagma preotească, și remediarea ei nu se mai putea amâna. Fiecare individ are datorința morală, de-a se îngriji însuși de soartea sa și a familiei sale. De-a această îndatorire nimic nu te poate împiedeca, decât neputința sau indolența. Acestei îndatoriri s'a satisfăcut prin înființarea asociației de mai sus.

Îndoiala unor preoți, că P. Ven. Ordinariate ar fi contrare unei atari acțiuni, a spulberat-o însuși Preasfințitul episcop al Gherlei, care, prin o frumoasă scrisoare adresată președintelui asociației, a binecuvântat acțiunea începută.

Glasul de chemare al inițiatorilor a aflat răsunet în inima multor preoți din întreaga provincia mitropolitană, dând declarații de aderență și obligându-se la solvirea taxei prescrise. Acuma mai nou tractul Băseștilor, în frunte cu tinărul și harnicul protopop Alexandru Achim, desbătând această chestiune în sinodul tractual, aderează în corpore subscriind obligamentul și solvind taxele.

Acest act al preoțimei din tractul Băseștilor este cu atât mai mult de remarcant, cu cât — mare parte din această preoțime e mai în vârstă, deci — nefiind atât de mare probabilitatea de-a fi avizată la ajutoare, ca la cei tineri — ai crede-o mai străină de-o atare acțiune. Toată lauda i-se cuvine deci părintelui protopop Achim, care este bine cunoscut ca un preot însuflețit pentru toate lucrurile bune, mărețe și care — precum suntem informați — a muncit mult și cu toată dragostea sufletului, ca din preoții tractului său nici unul să nu rămână neînseris la această asociație, cu un scop atât de măreț.

La fel a decis preoțimea tractului Sărăuad în sinodul ținut în parohia Boian, încrâindu-se preoții cu familie ca membri activi, iar cei fără familie ca membri ajutători.

Să dea Dumnezeu ca actul preoțimei acestor tracte să fie imitat de întreaga preoțimea noastră, ca astfel micul vlăstar de acum să devină copacul puternic, prin roadele căruia, să se poată șterge, cu un ceas mai curând, lacrimile atâtor văduve și orfani năcăjiți. C.

Din Maramurăș.

O punere la punct, pe care ziarul „Universul“ n'a voit să o publice.*)

Dle director,

În numărul 164 a pr. Dvoastre ziar a apărut un articol intitulat „Locuitorii din județul Maramureș trec la ortodoxism în bloc“, care articol — cu toată imparțialitatea cu care observăm evenimentele —, trebuie să de clarăm, că conține o serie de neadevăruri, cari par a fi apte, pe lângă dejosirea autorităților să turbure și mai mult spiritele și până acum destul de agitate din acest colț de țară, neficând niciun serviciu nici românizmului, nici ortodoxismului român.

1. Nu-i adevărat, că populația trece „în bloc“ la ortodoxism, fapt pe care i-l recunoaște și informatorul vorbind numai de 10,000 locuitori. Fapt e, că în comunele amintite au trecut — ce-i drept nu pe calea legilor în vigoare aici — câteva grupuri de locuitori la ortodoxism, însă în număr neasămănat mai mic, pentru de exemplu numai în comuna Borșa sunt 16,000 locuitori, din cari au trecut abia 2—300.

2. Clericii catolici, de sine înțeles, luptă contra trecerii poporului, dar numai cu arme legale, demne și proprii bisericii catolice.

3. Nu ministerul cultelor, ci consiliul de miniștrii a decis, în baza legilor în vigoare, că bisericile catolice, ocupate prin forță cu spargere de către credincioșii ortodocși, să fie redat bisericii catolice — căreia îi aparțin —, iar nu credincioșilor!

4. Este o minciună infamă, că credincioșii ortodocși ar fi persecutați de către autoritățile românești. Ori poate cineva crede, că bună-

*) În legătură cu un articol de senzație, publicat mai de mult în ziarul „Universul“ din București, referitor la mișcările religioase din Maramurăș, i-s'a trimis această rectificare, pe care „Universul“ — probabil pentru că i-a fost rușine, că informatorii i-au păcălit așa de prost — a refuzat să o publice. Ni-s'a trimis acum nouă și noi o publicăm cu plăcere, promițând că în numărul viitor ne vom ocupa mai pe larg și de chestia „vandalismului“ dela Virșmort, căruia „Renașterea“ dela Cluj i-a consacrat mai deunăzi cunoscutele 8 pagini ale Lateșului ortodox dela Baia-mare. N. R.

Foia „Unirii“

Ortodoxismul și pacea.*)

Cuvântarea răspuns a patriarhului Miron către delegația ecumenică ce ne aducea scrisoarea de recunoaștere a supremei demnități la care s'a ridicat biserica noastră, va rămâne o dată istorică pentru orientarea internațională a ortodoxiei. De multă vreme un cap bisericesc nu și-a rotit o privire mai largă și mai cuprinzătoare asupra destinului creștin în acest Răsărit cutremurat de cataclisme și burdușit de vulcanii patimilor. Cititorii cari urmăresc scrisul nostru cunosc din paginile acestui ziar critica pe care nu odată am făcut-o *desnădăjduitei situații generale a bisericii orientale, fragmentată în mici unități naționale, ce dau impresia unui organism desmembrat, între feluritele părți ale căruia legătura vitală de nervi și artere a fost tăiată**).* Patriarhia ecumenică, greacă prin origine și prin voință, a făcut panelenism expansiv și păcatul ei nu putea să aibă decât

*) Ca un fel de răspuns și în aceeași vreme ca o minunată întregire a articolului dlui G. M. Ivanov, dat în numărul nostru din urmă, se publică într'un număr mai nou al ziarului „Cuvântul“ aceste șire ale dlui Nichifor Crainic, cari confirmă odată mai mult adevărurile în serviciul cărora stăm noi și întreaga biserică noastră. N. R.

** Sublinierile sunt ale noastre. N. R.

urmări fatale pentru unitatea ortodoxă. Ideea națională modernă venind cu un nou impuls de viață, a trezit pe rând popoarele încadrate în vechea ecumenicitate și ciocnirea între panelenismul deghizat, în mantie sacerdotală și între conștiința națională a popoarelor ortodoxe a fost inevitabilă. *Biserica de Răsărit a căzut pradă luptelor intestinale al căror rezultat a fost complectă descentralizare canonică în autocefalii mitropolitane și patriarhale provinciale, adică naționale.* Patriarhia ecumenică a fost nevoită să le recunoască rând pe rând, suferind de fapt în fiecare recunoaștere o nouă înfrângere. Iși ispășia, în aceste înfrângeri, păcatul politicii sale paneleniste, dar nu e mai puțin adevărat că, odată cu ea, sufereau la fel tinerele biserici eliberate de sub tutela ecumenică și căzute pradă aceluiași naționalism. *Unitatea ortodoxă a fost distrusă de naționalism.* În sânul bisericii de Răsărit, confraternitatea creștină s'a transformat în antagonism politic. *Ca organism internațional, ortodoxismul e azi inexistent.* Un absenteism dezolant e ceea ce ar putea să fie o forță covârșitoare în deslegarea complexului de probleme ce cutremură această parte de lume.

Patriarhul Miron a numit realitatea pe nume cu un curaj unic și cu adâncă smerenie creștină. *„Autocefalia bisericilor, sub forța majoră a unor împrejurări politice extrem de nefavorabile, în deosebi mai simțind urmările nefericitei apăsări a popoarelor ortodoxe de către*

formidabila putere a Semilunei — a neglijat și n'a putut menține în mod mai pronunțat atât de necesara unitate bisericească, fără care creștinismul nu poate fi desăvârșit. Doar zilnic rostim mărturisirea: Cred întru una, sfântă, sobornicească și apostolică biserică“.

Nu știm în ce măsură ierarhii ortodocși de pretutindeni, deprinși cu preamărirea orgoliului național respectiv, vor avea urechi să audă recunoașterea acestui trist adevăr și nu știm în ce măsură le va fi exemplară smerenia patriarhului Miron, care, în clipa când îmbracă mantia supremei demnități, a declarat răspicat că „eventualele veleități ale patriarhatelor naționale trebuie să dispară în fața marelui principiu de unitate creștină, în frunte cu autoritatea noastră ecumenică și istorică“. Știm însă că acesta e glasul adevărului, fără care nimic nu se va putea recliădi din unitatea sacră ce s'a sfărâmat.

Fără această unitate sacră, ortodoxismul va rămâne, ca și până acum, absent din frământările acestei părți de lume. Duhul păgân al veacului o bântuie cu ură de rasă, cu ură de clasă. Toate lozincele naționale și internaționale, care se agită și nu fac decât să intensifice duhul păgân al distrugerii, sunt hrănite din barbaria acestei îndoite uri. Pacifismul umanitarist, chiar admițând sinceritatea lui, e o simplă dorință vagă, lipsită de forță creatoare, fiindcă e lipsită de o metafizică precisă. O singură internațională e posibilă, fiindcă e fi-

...d. comandant al companiei de jandarmi, sau director dela directoratul silvic sau d. administrator financiar, ei inșiși ortodocși, să persecute pe cei de aceeași lege cu ei? — ...ne afirmă prostii de acest fel, este ori beut, ori nebun!

5. Amintește articolul și pe informatori și au fost cam rece primiți pe la minister. Dar noi credem, că ministerul a procedat foarte aminte. Pe dl. Batariuc nu-l cunoaștem, dar poate că-l cunoaște ministerul. Pe d. Eremia nu-l cunoaștem însă foarte bine. El a fost subredactorul capitalei și a fost detașat, ca institutor, la Sighet. Pentruce, o știe d. inspector-revizor la capitalei, Cherciu. Eremia nu este profesor, ci numai institutor; la liceul Dragoș-Vodă a lucrat numai la muzica vocală. A fost trimis la Sighet să facă cultură, fiind pentru aceasta trimis de țară. El însă a preferit să propage cultura la bufetul Șaiovici, îmbătându-se aproape zilnic și lăsându-și familia cu 3 prunci în miserie. Cum își face datorița acest „profesor“ nu putem face idee, dacă citim decizia No. 414/1925 a ministerului instrucțiunii, prin care d. Eremia — fiindcă și-a neglijat total datorița — a fost pedepsit cu pierderea salariului pe 5 zile, pierderea adaosului dela zona culturală și nu mai poate funcționa în Maramureș.

Adică d. Eremia, neputând juca rolul unui martir, care își face martirajul în acest colț de țară, a văzut de bine să se arete înaintea cititorilor ziarului „Universul“ ca un fervent apărător al bisericii ortodoxe. Dar așa fiind, toată lumea poate înțelege, pentruce acest domn a fost primit așa de rece pe la minister.

Iată, dle. director, acestea sunt considerațiile, pe cari ne-am ținut de datoriță a-le comunica taberei mari de cititori a pr. Dvoastre ziar.

Maramureșanul.

Loc de casă

in strada
Axente Se-
ver și

Loc de vie în vile Blajului,
se vinde prin licitație în 25 Oct. c.
la Primăria comunală Blaj.

Informațiuni dă Primăria.

1-? (102)

...ască și mântuitoare, fiindcă are o metafizică
...rădăcinată în eternitate: „Internaționala creș-
...tină“. Pacificarea veacului nu se va obține prin
...organizarea națională ori internațională a urii
...tezlănțuite în adâncul sufletelor, ci prin orga-
...nizarea demofiliei și filantropiei în numele lui
...sus Hristos. Când idealul omemirii, surpat azi
...stomac de brutala doctrină materialistă se
...ridica din nou în inimă, mântuirea va de-
...veni fapt și pacea realitate. Cum s'a zis și ieri
...paginile noastre, o singură internațio-
...nală adevărată lucrează azi în slujba
...salvării: Catolicismul. Protestantismul, mai
...sărâmat decât ortodoxismul, își caută și el cu
...febrilitate forma unificării. Ortodoxismul nu
...poate rămâne refractar acestor formidabile e-
...forturi internaționale.

Judecându-l în perspectivă interconfesio-
...nală, patriarhul Miron mărturisește speranța în
...marele moment, când „pe temeiul adevăratului
...creștinism, se vor apropia, încetul cu încetul,
...deosebitele și multiplele confesiuni într'o uni-
...tate spirituală mondială, care să netezească
...multele patimi și asperități și să contribuie la
...coborârea pe întregul pământ a împărăției lui
...Hristos“.

E speranța întregului mesianism creștin.
Nichifor Crainic.

Cronică bisericească.

O nouă vizitație canonică. Pornind Joia
trecută (8 Octomvrie), Preasfințitul Alexandru
al Lugoșului face zilele acestea o nouă vizi-
tație canonică, cercetând de astădată pe credin-
cioșii săi din părțile bănățene. Inceputul s'a
făcut la Clopodia, iar încheierea se va face la
Vărădia în ziua de 18 Octomvrie, atingându-se
cu totul 16 parohii, împreună cu filiile cari le
aparțin. În două din ele, la Ticvaniul mare și
la Secaș, se vor face și sfințiri de biserici.

Ca totdeauna, ne bucurăm din tot sufletul și
de această vizită arhierescă, dorind ca roadele
ei să fie pretutindeni cele mai bune.

Sfințirea bisericii din Hășmaș. Dintr'un
raport mai lung asupra sfințirii bisericii din
Hășmaș, săvârșită, în cursul ultimei sale vizi-
tații canonice, de I. Preasfințitul Iuliu al Gherlei,
reținem următoarele momente mai însemnate.

Deși s'a nimerit ca ziua sfințirii să fie o
zi ploioasă și urtă, întreagă valea Șimișnei a
alergat, făcând sforțări cu adevărat impună-
toare, la marele praznic al Hășmașenilor, pre-
gătit foarte bine de harnicul lor preot pâr.
Augustin Budu. Ba, prezența arhierelui nostru
a adus la Hășmaș și pe credincioșii ortodocși
din cele 4 comune învecinate, cari — cu toate
îndemnurile contrare ale mai marilor — au ținut
să se bucure și ei de sărbătoarea dragostei
care-i unea pe toți cei de față. În frunte cu d.
Teodor Mihali și cu actualii parlamentari ai
ținutului au mai fost la Hășmaș și toți intelec-
tualii din jur, dovedind, odată mai mult, că
înțeleg să păstreze și pe viitor legăturile,
vechi și atât de folositoare, dintre manifestările
de ordin religios și cele de ordin social, cul-
tural și chiar politic.

Insuși actul sfințirii s'a făcut cu o asis-
tență de vre-o 20 preoți, urmându-i cuvântul
însuflețit al părintelui episcop, care și cu acest
prilej a ținut să îndemne pe toți la statornicie
în credința mântuitoare, ale cărei roade se
arată în faptele bune inspirate de adevărata
dragoste față de Dumnezeu și de oameni.

Vești bune din Racșa. Este parohia noa-
stră din Țara-Oașului (eparhia Gherlei), asupra
căreia s'a aruncat cu toată puterea propaganda
desantată a ortodoxismului „cuceritor“ cu orice
mijloace, brevetat în laboratorii Preasfinți-
ților Nicolae dela Cluj și Sibiu.

Amăgiți, vremelnic cu mijloace vrednice
de disprețul oricărui om de bun simț, credin-
cioșii noștri din Racșa au revenit aproape în
întregime la biserica mamă, care pe ziua de
20 Septemvrie c. le-a aranjat o sărbătoare din
acelea, cari nu se uită curând. Atunci s'a să-
vârșit binecuvântarea noii biserici, la care a
participat — în frunte cu protopopul C. De-
mian — întreg clerul din jur, dând astfel
părintelui Andron din Racșa și credincioșilor
săi, pe lângă o dovadă a solidarității lor cu
frumoasele lupte ce le-au purtat, și o puternică
încurajare pentru ostenele viitoare.

Să sperăm deci, că în fața noii situații
din Racșa, se vor mai cuminti și dd. Pașca &
Comp.

O dovadă de înțelepciune a Romei catolice.
Așa numește d. N. Iorga numirea Monsenio-
rului Robu la episcopia de Iași, apropos de
înscăunarea căruia serie în „Neamul Românesc“
dela 27 Septemvrie următoarele:

„A fi ales pentru dieceza moldovenească
„pe cineva, născut și crescut în România, pur-
tând un nume țerănesc de la noi, știutor și al
„nevoilor populației, pe care o va păstori, și
„al intereselor Statului român, de care trebuie

„să fie legat prin toată ființa sa, e o dovadă
„de înțelepciune din partea Romei catolice. Să
„sperăm, că diecesa se va resimți din această
„administrație bisericească, venind ea însăși
„după a unui vrednic păstor care a meritat să
„treacă la București, unde e încunjurat de
„toate simpatiile. A doua zi după plecarea în-
„vățatului arhiepiscop Netzhhammer, care a des-
„prețuit țara în care se găsea și a luerat față,
„pe vremea unei odioase ocupații, contra dem-
„nității ei, această numire e de două ori bine-
„venită. Ea confirmă o politică a Vaticanului,
„care poate duce la bun capăt negociațiile, ne-
„cesare, în vederea Concordatului“.

Propoziția finală, referitoare la concordat,
asupra căruia n'am cunoscut încă părerile dlui
Iorga, merită a fi deosebit relevată și subli-
niată.

Știri mărunte.

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidie-
cezan a numit pe pâr. Iosif Evrard, din ordinul
Assumpționiștilor, prefect de studii la Internatul
de băieți din Blaj.

— P. Ven. Ordinariat de Lugoș a numit
pe pâr. Augustin Radu de prim-notar consisto-
rial, iar pe pâr. Vuin Băcală de adm. parohial
la Greovaș.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhidiece-
zan publică, pe ziua de 15 Noemvrie, concurs
la următoarele parohii: *Fucul nobil* (prot. Co-
jocna), *Adrian* (prot. Reghin), *Cașva* (prot. Re-
ghin) și *Turdașul român* (prot. Murăș-Uioara).

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânei
a treia după Înălțarea sf. Cruci, va predica în
catedrală pâr. Ioan Pop-Câmpănu, profesor la
liceul de băieți.

Făcându-se mai nou aranjamentul de
lipsă la Biblioteca centrală arhidiecezană, dela
începutul lui Octomvrie sala de lectură a biblio-
tecei stă la dispoziția publicului intelectual, în
zilele de Duminecă între orele 10—13 (după sf.
liturgie din catedrală). Tot atunci se împrumută
cărți, pentru lectură și studiu, înafară de biblio-
tecă, după normele stabilite în noul regulament
aprobat de P. Ven. Consistor. — Este o inova-
ție din cele mai norocoase, pentru care felicităm
din inimă pe d. bibliotecar, profesorul Alexan-
Lupeanu. Ea va fi sperăm, pentru profesoria
noastră în deosebi, un nou îndemn pentru în-
deletnicirile literare științifice, una din cele mai
curate glorie ale Blajului nostru de ieri.

— Calitatea de capitală de județ a Blaju-
lui nostru, deacum definitiv aprobată, s'a înve-
derat mai întâiu în noul aranjament ce s'a
făcut de primărie cu *sergenții de poliție*, pe
cari (nu știm pentruce) a ținut să-i boteze
»guarzi« —, a căror număr l-a sporit considerabil
și cărora le-a dat o uniformă nouă incontestabil
destul de simpatice. — De-acum, că avem
acest început, sperăm că, pe încetul măcar, vom
vedea și alte semne ale schimbării ce s'a pro-
dus.

Noile premii ale „Cărții Românești“. Gândul
atât de folositor de-a încuraja scrierile
bune prin premii potrivite zilelor noastre, se ur-
mează și în acest an din partea harnicei societăți
de editură »Cartea Românească«. Suma premiilor
ce se vor împărți anul acesta atinge cifra de
155,000 Lei, de împărțit între 12 lucrări de lite-
ratură și știință, pentru cari se va câștiga câte
10—20,000 Lei. Suma aceasta din urmă se va
da pentru »un roman cu orice fel de subiect«
și pentru »un studiu asupra vieții și operelor
lui Vlahuță«. Asupra celorlalte, precum și asupra
condițiilor ce trebuie să le întrunească lucrările,
orientează un prospect amănunțit, pe care-l
punem bucuros la dispoziția celor interesați.

Intrunire colegială. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Absolvenții liceului din Blaj, promoția anului 1910, sunt rugați să participe la întrunirea colegială de 15 ani, care va avea loc în ziua de 16 Octombrie la ora 8 sara. A doua zi se va servi, la 7 ore, liturghie în catedrală pentru profesorii și colegii repausați. Vor servi absolvenții preoți. La orele 10-12 cercetarea liceului și a profesorilor în viață și fotografierea în comun, iar la orele 13 masă comună. — *Valeriu Crișan*, preot Mărgineni«.

† **Păr. Ioan Bocănicu**, parohul nostru din Pui (eparhia Lugojului), s'a stins la 4 Octombrie c. în anul 61 al vieții și 36 al preoției sale cinstitute. Il deplâng numeroase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

* **Rugare.** Frații preoți, cari au broșura mea „*Acte și fapte*“, tipărită în 1908 la „Aurora“ din Gherla pe 19 pagini octav, să binevoiască a o schimba cu o altă broșură a mea: „*Steagul lui Tudor Vladimirescu în Făgăraș*“, care conține vorbiri ocazionale, având 64 pagini. Schimbul se va face pe cheltuiala subsemnatului. — *V. Podoabă*, protopop, Hususău.

Telefonul „Unirii.“

S. Comloș. Mulțumindu-Vă pentru inimoasele cuvinte de încurajare, Vă anunțăm că ideea unui »birou de apărare« ne preocupă și pe noi în chip deosebit și sperăm, că nu peste mult vom găsi posibilitatea de-a-l și înființa. Și până atunci vom continua să apărăm biserica de orice atac prin coloanele acestei gazete.

„**Telegraful Român**“, Sibiu. Vă înșelați foarte mult, dacă credeți că scandalul enorm cu cimitirul din Lugoj — privitor la care n'ați putut crâcni un singur cuvânt —, poate fi scos din lume prin afșarea cazului »similar« dela Racovița noastră, pe care V'ați grăbit a-l boteza: »Intoleranță papistășească«. Și aceasta pentru cuvântul, că chiar să admitem că la Racovița s'ar fi petrecut lucrurile tocmai așa cum le spuneți, cazurile chiar de loc nu se pot socoti similare. La Lugoj, cimitirul comun a servit — dupăcum foarte bine știți și DV. — aproape 90 ani și pentru credincioșii bisericii noastre, în vreme ce în cimitirul gr.-catolic din Racovița nu s'a îngropat niciodată un singur ortodox, fiindcă comuna întreagă s'a ținut de biserica noastră. Până când deci Lugojul unit are tot dreptul de-a pretinde ca uzul consacrat de decenii, să nu poată fi la discreția cutărui protopop ortodox, veți admite credem și DVoastră, că ortodocșii recentii dela Racovița, unde — ea pe orice sate — oamenii pot fi înmormântați în orice parte a hotarului, n'au nici un drept de-a se introduce cu puterea într'un cimitir al unei biserici străine. — Nu de »intoleranță papistășească se poate deci vorbi apropos de aceste două cazuri, ci de un lucru specific ortodox, pe care-l veți ghici și DV. fără prea multă bătaie de cap.

R. Cluj. Informațiile pe cari ni-le-ați trimis apropos de Șimișia nu sunt de natură de-a putea fi date în vileag. Le-am transpus deci forurilor competente, unde, puteți fi siguri, lucrurile se vor ancheta și dacă se va dovedi că aveți dreptate, se vor lua neapărat măsuri potrivite pentru îndreptarea răului semnalat.

T. Sudurău. Chităm primirea sumei de 150 Lei.

S. Bula. Prețul inseratului l-am primit.

Ch. Chioediu. Am primit 150 Lei.

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 28-52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale** etc., precum și o dăjdii bisericești: **Yestminte** și **Prapori** din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână** și **Cruci de prapori** cu prețuri convenabile. :
Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele. ☐

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

Parohia română unită din Chimitelnic.

Nr. 139-1925.

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a edifica **biserica gr.-catolică din Chimitelnic** — plasa Ludoșul de Mureș, județul Turda-Arieș — prin aceasta sunt rugați a-și înainta ofertele în scris oficiului parohial gr.-catolic din loc *până în 24 Octombrie c. orele 6 p. m.* Cele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

În 25 Octombrie c. ora 1 p. m. se va ținea în localul școlii primare din loc *licitație minuendă, la care trebuie să se prezinte toți concurenții.* Înainte de începerea licitației fiecare va avea să depună ca vadiu o cauțiune de 10%, adică 50.000 Lei în bani parați, ori hârtii de valoare. Ofertele celor absenți dela licitație se vor înapoia nedesfăcute, iar cei fără oferte nu vor putea lua parte la licitație.

Operatele privitoare la edificarea bisericii și anume planul și preliminarul de spese aprobate de Prea V. Consistor sub Nr. 5000-1925, precum și condițiile de edificare, se pot studia zilnic în cancelaria parohială din Chimitelnic.

Dat din ședința curatoratului bisericesc, ținută la 5 Octombrie 1925.

Teodor Hărășian
paroh.

Efrem Oroian
curator prim.

Cazane de fier rachiu
se găsesc la

Frații Paulini — Aiud

Se mai fabrică acolo și
Stropitoare de vii

□ □ **Cazane** □ □

pentru rufe, var, tăbăcar, vopsitor ș. a.

: **Prețurile cele mai ieftine!** :

(35) 9-10

Preoțime! Nou apărut! Invățătorii!

Comandați imediat cea mai frumoasă și bogată carte de rugăciuni:

„**Cărarea Fericirii**“

de preotul *G. Mânzat*, care conține 368 pag. cu 26 capitole mari și diferite rugăciuni acomodată pentru orice ocaziune, fiind aprobată de I. P. S. S. dl Episcop de Gherla Dr. Iuliu Hossu sub Nr. 581-1925.

S'a pregătit în următoarele legături:

Modele elegante de blănuri.

Ludovic Déri
blănă

CLUJ
Str. Memorandului 3.

Telefon: 12-12.

Cele mai noue blănuri la modă.

In carton tare . . . . . > 85-
> pânză fină cu cruce aurită > 140-
> piele lux, pe hârtie velină
pentru dame . . . . . > 280-
Pentru școlari se recomandă cele cartonate, à 85 lei

La librăria ANCA Cluj.

Preoți! Cereți:

„**Predici la Morți**“

de Prot. I. Marga. Prețul 45 lei.

La comandă anticipați prețul plus 10 Lei port
2-20 (67)

Sub tipar:

Insemnări din Italia

Cu ocazia Pelerinajului românesc din 19 Mai-3 Iunie 1925

de A. Lupeanu-Melin

— Numeroase ilustrațiuni. —

Tipărituse un restrâns număr de exemplare, doritorii acestei cărți să facă prenotări la autor, Blaj.

Buzdughină & Hoza

Intreprindere românească

SIBIU

TURNĂTORIE DE FONTĂ ȘI METAL
ATELIER MEHANIC
MAȘINI DE TREERAT
MORI, MOTOARE, CAZANE.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE din cel mai bun material, cu garantarea cuvenită și prețurile cele mai solide.
(33) 22-?

☐ CUMPĂRAM aramă veche, în
☐ orice cantitate, precum și tuci
vechi de mașini.